

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Lužná, okres Rakovník

Masarykovo náměstí 252, 270 51 Lužná

Identifikátor školy: 600 055 809

Zřizovatel: Obec Lužná, Masarykovo náměstí 89, 270 51 Lužná

Školský úřad Rakovník, Nádražní 102/II, 269 01 Rakovník

Termín konání komplexní inspekce: 17. až 21. ledna 2000

Čj.	022 37/00-5080
Signatura	kb6ct101

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Základní škola Lužná, okres Rakovník, je úplná základní škola s kapacitou 250 žáků. Ve školním roce 1999/2000 má celkem 9 tříd a navštěvuje ji 203 žáků. Z tohoto počtu je 160 žáků místních. Zbývající žáci do školy dojíždějí, nejvíce z Rakovníka-Šamotky (22 žáků) a Lišan (19 žáků). Škola deklaruje výuku podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Součástí školy je školní družina s kapacitou 25 žáků a jídelna základní školy s kapacitou 250 jídel. Škola má právní subjektivitu a pracuje jako příspěvková organizace.

Přehled tříd a počty žáků:

Ročník	Počet tříd	Počet žáků v ročníku	Z toho dívek
1.	1	21	8
2.	1	17	6
3.	1	20	9
4.	1	21	6
5	1	30	11
1. st. celkem	5	109	40

Ročník	Počet tříd	Počet žáků v ročníku	Z toho dívek
6.	1	24	12
7.	1	24	13
8.	1	25	10
9.	1	21	7
2. st. celkem	4	94	42

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Časová dotace předmětu je v souladu se schváleným učebním plánem přijatého vzdělávacího programu. Tematické plány jsou zpracovány, ojediněle se v nich objevují dílčí nedostatky. Obsah probíraného učiva v jednotlivých třídách odpovídá učebním osnovám. Na prvním stupni zajišťují výuku třídní učitelé, z nichž dva nemají příslušnou odbornou způsobilost; na druhém stupni vyučují předmětu tři učitelky s odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Celkem bylo hospitováno v osmi hodinách. Dvě učitelky na prvním stupni zařazovaly promyšleně rozličné metodické a didaktické postupy. Efektivně byly ve výuce využívány herní prvky a různé učební pomůcky, vyučující dbaly na názornost, průběžně byla uplatňována zpětná vazba. Žáky vhodně motivovaly, vzbudily v nich zájem o učení a daly jim možnost zažít radost z úspěchu. Žáci byli vedeni k sebehodnocení a k hodnocení výkonů druhých. Pozornost byla věnována žákovi se specifickou poruchou učení a žákům prospěchově slabším. Byla vytvořena velmi přátelská pracovní atmosféra. V dalších dvou hodinách převažovaly frontální činnosti a byly zařazeny samostatné práce. Ve vyučovacích jednotkách chyběla vstupní i průběžná motivace, nebyly zařazeny relaxační prvky. V jedné hodině se snažila vyučující využít moderních metod výuky, ale dostatečně nezvládla organizaci vyučovacího procesu. Žáci nedodržovali a nerespektovali její pokyny. Ve třech hodinách nebylo provedeno shrnutí učiva a celkové zhodnocení. U všech vyučujících je kladně hodnocen velmi pěkný vztah k žákům. Výuka probíhala v pěkně upravených třídách.

Na druhém stupni bylo hospitováno celkem ve třech hodinách. Ve všech hodinách probíhalo slohové vyučování. Byl uplatňován řízený rozhovor, samostatná práce, skupinové i frontální činnosti, v jednom případě byly vhodně zařazeny problémové úkoly. Využito bylo mezipředmětových vazeb. Žáci však nebyli vhodně motivováni, činnosti pro ně nebyly

dostatečně podnětné; hodinám chyběla dynamičnost. Žáci mohli vyjádřit své názory k daným problémům, uplatnit poznatky z praktického života. Částečně byli vedeni k hodnocení práce druhých. Ve dvou hodinách nebylo provedeno shrnutí učiva ani zhodnocení; v jedné hodině zapomněla vyučující na zhodnocení aktivity žáků.

Výuka českého jazyka ve sledovaných hodinách na prvním stupni je hodnocena v rozmezí vynikající až průměrná, na druhém stupni jako průměrná.

Německý jazyk

Výuku předmětu zajišťuje vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Přidělená časová dotace ve všech ročnících odpovídá požadavkům učebního plánu příslušného vzdělávacího programu. Časové tematické plány jsou pečlivě zpracovány. Je zřízena pracovna pro výuku německého jazyka, která je prostorově dosti malá. Materiální vybavení je na průměrné úrovni.

Bylo hospitováno ve dvou hodinách. Vyučovací jednotky měly promyšlenou stavbu. Převažoval však frontální způsob výuky. Bylo zařazeno ověřování a upevňování učiva i průběžné hodnocení. Funkčně byla využita didaktická technika (zpětný projektor, magnetofon), obrazový materiál a hra na procvičování slovní zásoby. Hodiny byly vedeny převážně v němčině, jen některé jevy byly vysvětlovány česky. Žáci pracovali s učebnicí a pracovním sešitem, vyučující se v přiměřené míře zaměřovala také na jejich mluvní projev.

Nároky na žáky nebyly diferencovány, nebyla věnována dostatečná pozornost žákům prospěchově slabším ani žákům se specifickými poruchami učení, kteří byli spíše pasivními účastníky výuky. Nová slovní zásoba v jedné třídě nebyla procvičena, ale uložena za domácí úkol. V další hodině chybělo shrnutí učiva a celkové zhodnocení.

Celkově je výuka ve sledovaných hodinách hodnocena jako průměrná.

Anglický jazyk

Angličtina je ve škole zavedena pouze ve čtvrtém, pátém, šestém a sedmém ročníku. Týdenní počet hodin přidělených předmětu ve všech uvedených ročnících odpovídá učebnímu plánu. Veškerou výuku zajišťuje vyučující, která má pedagogickou i odbornou kvalifikaci pro výuku na prvním stupni základní školy. Odborná způsobilost pro sledovaný předmět jí však dosud chybí. Probírané učivo odpovídá osnovám předmětu. Na zhlédnuté hodiny byla vyučující velmi dobře připravena. Výuce předmětu slouží speciální učebna, vybavená zpětným projektorem, reprodukcí technikou a vyzdobená vhodnými materiály aktualizujícími probírané učivo všech ročníků. Žáci se zde rovněž seznamují pomocí map, plánů měst a dalšího obrazového materiálu s realitami anglofonních zemí. V hodinách učitelka funkčně využívá nahrávky s projevy rodilých mluvčích. Žáci mají k dispozici moderní učebnice a pracovní sešity. Vedou si poznámkové sešity a sešity s probranými slovíčky. Ve vybavení chybí dostatečný počet příručních slovníků.

Hospitováno bylo ve třech hodinách - v páté, v šesté a v sedmé třídě. Ve všech hodinách panovala vynikající atmosféra. Učivo bylo dobře a pro žáky srozumitelně strukturováno. Učitelka motivovala žáky pestrou škálou forem práce. Zařadila soutěže, hry, zpěv písní, spontánní dialogy a další samostatné činnosti žáků či jejich skupin. V průběhu hodin nezapomínala na relaxační prvky. Žáci se snažili myslet ve studovaném jazyce, překlady byly zařazeny pouze k případnému doplnění informací. Aktivita a snaha žáků o zvládnutí učiva byla na velmi dobré úrovni, jejich znalosti svědčily o zvládnutí probíraného učiva. Klasifikace v hodinách byla vlídná a plnila funkci pozitivní motivace. V závěru hodin nechybělo shrnutí učiva vyvozené za spolupráce se třídou, ani stručné zhodnocení práce. Pozorován byl také individuální přístup k žákům se specifickými poruchami učení. Negativem z hlediska

organizace byly časové prostoje při střídání forem práce, negativem z hlediska hygieny byla nízká teplota ve třídě (v jedné hodině byla teplota vzduchu v místnosti 16,5 °C).

Personální podmínky pro výuku angličtiny jsou průměrné, plánování a příprava výuky jsou na velmi dobré úrovni. Materiální podmínky jsou hodnoceny jako dobré. V psychohygienických podmínkách byly zjištěny nedostatky. Organizace a formy práce užívané ve zhlédnutých hodinách jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý. Komunikace ve třídách byla vynikající. Výuka měla velmi dobré výsledky. Celkově je výuka anglického jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika - první stupeň

Matematiku na prvním stupni vyučuje pět třídních učitelů. Všichni vyučující mají pedagogickou způsobilost, tři z nich mají odbornou způsobilost pro první stupeň základní školy a dva mají odbornou způsobilost pro výuku matematiky na druhém stupni základní školy. Materiální podmínky jsou dobré. Základní pomůcky mají všichni vyučující k dispozici ve třídách, slabinou je nevyužívání výpočetní techniky. Hodinová dotace předmětu i obsah učiva odpovídají schválenému vzdělávacímu programu. Tématické plány mají úroveň dobrou až vynikající. U vynikajících plánů je učivo vhodně tématicky rozvrženo do celků a podrobně rozpracováno do časových měsíčních rozpisů. Příprava sledovaných hodin byla až na jednu výjimku vždy velmi dobrá. Dva začínající učitelé matematiky mají ještě rezervy v plánování a v přípravách hodin. Kromě jednoho vyučujícího si všichni připravují před hodinou potřebné záznamy na tabuli.

Hospitováno bylo v pěti hodinách. Struktura hodin odpovídala vždy věku žáků i výukovým cílům. Formy práce se funkčně měnily od prací frontálních, přes skupinové až po zadávání individuálních úkolů. Vyučující vhodně využívali dostupnou didaktickou techniku a pomůcky (zpětný projektor, magnetofon, nástěnné tabule, obrazový materiál, připravené karty s texty). Ve čtyřech hodinách se objevily prvky dramatické výchovy. U slabších žáků bylo respektováno nižší tempo výuky, byly pro ně voleny přiměřeně náročné příklady a poskytována vhodná pomoc. Ve zbývajících hodině převládal spíše klasický frontální způsob výuky. Negativem zde byl nekvalitní písemný projev vyučujícího na tabuli, zejména nevhodná úprava číslic. Všichni vyučující vytvářejí ve svých třídách podnětné prostředí. Závady byly zjištěny v dodržování délky vyučovaných hodin. Ve třech případech byla žákům zkrácena přestávka tím, že shrnutí učiva bylo prováděno až po zvonění. Jinak byly psychohygienické podmínky v hodinách dobré. Přístup vyučujících k žákům byl ve všech hodinách velmi pěkný. V průběhu hodin užívali učitelé účelnou motivaci. Ve dvou sledovaných hodinách měli vyučující drobné problémy s kázní žáků. Kontrola zvládnutí učiva byla prováděna vhodnými formami - hrou, ústně i písemně. Klasifikaci v hodinách lze označit za přiměřenou.

Plánování, příprava výuky a personální podmínky pro výuku matematiky na prvním stupni byly celkově hodnoceny jako velmi dobré. Materiální podmínky jsou hodnoceny jako dobré. Psychohygienické podmínky jsou vzhledem k nedodržování přestávek hodnoceny pouze jako průměrné. Formy, metody práce, motivace a komunikace ve sledovaných hodinách byly hodnoceny jako velmi dobré. Celkově byla hodnocena výuka matematiky na prvním stupni jako velmi dobrá.

Matematika - druhý stupeň

V tomto školním roce je v šestém, osmém a devátém ročníku týdně vyučováno pět hodin matematiky, v sedmém ročníku čtyři hodiny. Hodinové dotace jsou v souladu se schváleným učebním plánem. Z volitelných předmětů se vztahem k matematice se ve škole vyučuje v sedmé

a osmé třídě informatika s dvouhodinovou týdenní dotací. Žáci šestého ročníku mohou navštěvovat nepovinný předmět informatika. Zpracované časové tematické plány učiva matematiky jsou v souladu s učebními osnovami. Bezprostřední příprava vyučujících na hospitované hodiny byla dobrá.

Výuku matematiky na druhém stupni zajišťují dvě učitelky, z nichž pouze jedna má příslušnou odbornou i pedagogickou způsobilost. Přestože jsou ve škole další dva vyučující s pedagogickou a odbornou způsobilostí pro výuku matematiky na druhém stupni, vyučuje v sedmém ročníku učitelka bez příslušné kvalifikace. Z celkového počtu 19 hodin matematiky týdně je učitelkou s odpovídající odbornou i pedagogickou způsobilostí odučeno 15 hodin (78,9 %). Výuka matematiky je realizována převážně v odborné pracovně matematiky, žákovský a úložný nábytek je již starší, částečně poškozený a poničený. Vybavení učebními pomůckami pro výuku předmětu je na běžné úrovni. Používané učebnice jsou součástí ucelené řady a odpovídají přijatému vzdělávacímu programu. V rozvrhu hodin je výuka matematiky zařazena na první až čtvrtou vyučovací hodinu. Ve většině z pěti hospitovaných hodin byly dodržovány psychohygienické zásady (členění výuky, podmínky pro relaxaci), ve dvou hodinách nebylo dbáno na dostatečné osvětlení.

Struktura hodin většinou odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Učební pomůcky byly využívány méně často, didaktická technika byla účelně použita jen ve třech sledovaných hodinách. V části hospitovaných hodin bylo pozorováno střídání metod práce, zařazení samostatného aktivního učení a efektivní využití skupinové práce. Pouze u jedné vyučující se objevuje zadávání úloh diferencovaně podle schopností žáků. Mezi zjištěné nedostatky patří ne zcela důsledné provádění kontroly samostatné práce žáků a opravy písemných prací, rezervy jsou v práci s chybou a ve zpětné vazbě. V některých hodinách byly zaznamenány drobné odborné nepřesnosti, většinou chybělo závěrečné shrnutí učiva. V jedné hodině při ústním zkoušení u tabule nebyli efektivně zaměstnáni ostatní žáci. Zásadní nedostatky z hlediska organizace a forem výuky byly v hospitované hodině, ve které žáci sedmé třídy prováděli opravu písemné práce - hodina byla jednotvárná, stereotypní, převážně nebyla ze strany vyučující nijak řízena.

Úvodní motivace na začátku hospitovaných hodin měla obvyklou formu seznámení s cílem hodiny. V průběhu hodin bylo motivačních výzev využíváno spíše ojediněle. Frekvence průběžné klasifikace v žákovských knížkách a notýscích je ve většině hospitovaných tříd co do četnosti velmi vysoká, nižší je u některých žáků v sedmé třídě. U jedné vyučující je nesplněný domácí úkol klasifikován nedostatečnou. Závěrečné hodnocení práce žáků nebylo ve většině hospitovaných hodin prováděno.

V hodinách většinou převažovala klidná pracovní atmosféra a přirozená komunikace mezi vyučujícími a žáky. Dohodnutá pravidla jednání jsou známa a většinou žáků byla respektována. Projevy nežádoucího chování jednotlivých žáků v důsledku jejich nedostatečné motivace byly zaznamenány v jedné hospitované hodině. V některých hodinách převažoval slovní projev vyučujících nad aktivitami žáků, málo bylo dbáno na rozvoj jejich komunikativních dovedností.

Plánování a příprava výuky matematiky je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Materiální, psychohygienické a personální podmínky jsou dobré. Organizace výuky, používané formy a metody práce, motivace a hodnocení žáků ve vyučovacím procesu, spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy jsou na dobré úrovni. Celkově je výuka matematiky na druhém stupni hodnocena jako průměrná.

Informatika

Informatika se v sedmém a osmém ročníku vyučuje jako volitelný předmět s dvouhodinovou týdenní dotací a jako nepovinný předmět pro žáky šestého ročníku (dvě skupiny mají po jedné hodině týdně). Uvedené hodinové dotace jsou v souladu s učebním plánem. Pro plánování vlastní výuky jsou zpracovány časové tematické plány. Z jejich rozboru vyplývá, že výuka předmětu je poměrně rozsáhle zaměřena na práci se starším software (M602, T602), přestože je k dispozici modernější softwarové vybavení (Windows 95, Word 7.0). Příprava vyučujícího na všechny tři hospitované hodiny byla velmi dobrá.

Výuku informatiky ve škole zajišťuje učitel se čtyřicetiletou pedagogickou praxí, který nemá pro výuku tohoto předmětu odbornou způsobilost. Materiální podmínky pro výuku informatiky se ve škole za poslední dva roky velmi zlepšily. Odborná počítačová učebna je vybavena třinácti osobními počítači, které dosud nejsou zapojeny do sítě. K dispozici je pouze jedna jehličková tiskárna. Pro výuku informatiky nemají žáci žádné učebnice. Vybavení a uspořádání učebny vyhovuje psychohygienickým zásadám, nedostatkem je dvouhodinová výuka bez relaxační přestávky.

V hospitovaných hodinách byla zařazena úvodní motivace. Na žácích byl patrný zájem o výuku i snaha o získání nových dovedností. Společné opakování staršího učiva a seznámení s novými dovednostmi bylo provedeno formou řízeného rozhovoru s ukázkou praktických dovedností. Pro samostatnou práci měli žáci k dispozici učitelem zpracované pracovní listy s podrobným popisem pracovního postupu. Vyučovací čas však nebyl dostatečně efektivně využit, protože žáci měli k dispozici pouze jednu tiskárnu. Pravidla komunikace žáci znají a v hospitovaných hodinách je akceptovali. Žáci měli dostatek prostoru pro vyjádření vlastního názoru, při samostatné práci jim byla ponechána možnost vzájemné spolupráce a komunikace.

Plánování a příprava výuky informatiky je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti jsou personální podmínky vyhovující. Materiální a psychohygienické podmínky jsou dobré. Organizace výuky, používané formy a metody práce, motivace a hodnocení žáků ve vyučovacím procesu jsou na průměrné úrovni. Spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy je hodnocena jako vynikající. Celkově je výuka informatiky hodnocena jako průměrná.

Prvouka

Hodinové dotace předmětu jsou v souladu se schváleným učebním plánem. Zpracované časové tematické plány jsou přehledné, odpovídají učebním osnovám. V důsledku průběžné úpravy časového tematického plánu ve druhé třídě není učivo některých tematických celků probíráno uceleně. Obsah učiva ve všech čtyřech hospitovaných hodinách odpovídal učebním osnovám. Aktuální příprava vyučovacích hodin byla na velmi dobré úrovni.

Výuku prvouky zajišťují tři učitelky, z nichž dvě mají příslušnou odbornou i pedagogickou způsobilost, jedna má způsobilost pouze pedagogickou. Čtyři hodiny prvouky týdně (57,1 %) jsou vyučovány učitelkami s příslušnou kvalifikací, tři hodiny se vyučují bez této kvalifikace. Výuka prvouky probíhá většinou v kmenových učebnách, při použití videonahrávek též v prostorách školní družiny. Učební pomůcky pro výuku předmětu jsou ve škole k dispozici v dostatečném množství. Používané učební texty jsou součástí ucelené řady od jednoho vydavatelství. Zařazení předmětu v rozvrhu hodin na třetí nebo čtvrtou vyučovací hodinu odpovídá obecným pedagogickým zásadám. Psychohygienické zásady byly v hospitovaných hodinách dodržovány (střídání činností, relaxační aktivity), ojediněle byly zaznamenány některé nedostatky (nesprávné sezení žáků, poškozený žakovský stolek).

Organizace výuky a metody práce byly většinou vhodně voleny vzhledem k obsahu učiva

a přizpůsobeny věku žáků. V dostatečné míře využívaly učitelky učební pomůcky, audiovizuální technika byla účelně použita ve třech hospitovaných hodinách. V některých hodinách bylo probírané učivo vhodně výchovně využito (ochrana přírody, mezilidské vztahy), důraz byl kladen na příklady praktického užití probíraného učiva.

Ve třech hospitovaných hodinách byli žáci průběžně motivováni aktualizací učiva (návaznost na zkušenosti žáků, uvádění příkladů z praxe). Dalšími způsoby průběžné motivace byla pochvala, povzbuzování, podporování zdravého sebevědomí žáků, zařazování herních a soutěživých prvků. V žádné z hospitovaných hodin nebylo provedeno závěrečné hodnocení práce žáků. Frekvence průběžné klasifikace v žákovských knížkách a záznamnicích je v první třídě dostatečná, u některých žáků třetí třídy nízká a ve druhé třídě zcela nedostatečná.

Komunikace mezi učitelkami a žáky je založena na vzájemné důvěře. Vyučující se snažily o vytvoření prostoru pro vyjadřování vlastního názoru a rozvoj komunikativních dovedností žáků. Učitelky vlastním příkladem vychovávají v žácích návyky společenského chování. Pouze v jedné hodině byly v důsledku chybějící průběžné motivace zaznamenány projevy nežádoucího chování žáků, které vyústily v naprosto neorganizovaný závěr hodiny.

Plánování a příprava výuky předmětu je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Personální, materiální a psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Organizace výuky, používané formy a metody práce, motivace a hodnocení žáků ve vyučovacím procesu jsou na velmi dobré úrovni. Spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy je hodnocena jako vynikající. Celkově je výuka prvouky velmi dobrá.

Přírodověda, přírodopis

Přírodovědu ve čtvrté třídě vyučuje začínající učitel s odborností pro předměty druhého stupně. Hlavním problémem v hodině bylo chování žáků. Děti, které v tomto věku vyžadují jasná pravidla a řád, reagují na nevýraznou autoritu učitele spontánními projevy, které se v podstatě jeví jako nekázeň a neochota respektovat pravidla. Celkem dobře a zodpovědně připravená hodina měla pak pouze průměrnou efektivitu výuky. Kladem bylo činnostní učení, logicky dobře vyvozované učivo i zajištění pomůckami. Přes organizační a kázeňské problémy byl zřejmý kladný vztah mezi učitelem a žáky. Hodina měla vyvážené klady a zápory. Další tři hospitované hodiny přírodovědy a přírodopisu vedla učitelka s dlouholetou praxí a odborností pro výuku přírodopisu. Výuku charakterizovaly společné znaky, které lze souhrnně označit jako pasivní učební metody. Žáci byli převážně v roli posluchačů a diváků, styl pedagogické práce byl pouze tradiční, výukové metody nevedly ke splnění výukových cílů. Prostor pro hodnocení výkonu dětí, event. pro jejich sebehodnocení byl minimální. V hodinách se také projevovala absence vymezení základního a závazného učiva. Vyučující se snažila předávat učivo na patřičné odborné úrovni, s dostatečnou mírou aktualizace a s prvky ekologické výchovy. Pozitivní byla také snaha o využití promítací techniky, i když ve většině případů vždy s problémy. Učební osnovy jsou plněny, úroveň zápisů z laboratorních prací je velmi nízká.

Výuka sledovaných hodin měla průměrnou až podprůměrnou úroveň, celkově je hodnocena stupněm ještě vyhovující.

Vlastivěda

Hospitováno bylo ve čtvrtém a pátém ročníku, kde je týdně vyučováno po dvou hodinách vlastivědy, což odpovídá učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Předložené tematické plány jsou pouhým souhrnným seznamem hlavních tematických celků bez podrobnějšího časového a obsahového členění. Celkově odpovídá rozvržené učivo učebním osnovám. Příprava vyučujících na sledované hodiny měla podprůměrnou až dobrou úroveň.

Předmětu vyučují učitelé s pedagogickou způsobilostí pro druhý stupeň základní školy, bez kvalifikace pro první stupeň, což se projevilo nerespektováním věkových zvláštností. Materiální podmínky pro výuku jsou na pouze vyhovující až dobré úrovni.

Ve sledovaných hodinách byla použita jen mapa, učebnice, prospekt cestovní kanceláře a jeden výtisk časopisu. Další vhodné názorné pomůcky ani didaktická technika použity nebyly. Při organizování práce v hodinách nebylo dbáno na důsledné shrnutí učiva v závěrech hodin. Některé nesplněné úlohy byly zadány jako domácí úkol. Ve sledovaných hodinách byla využívána pouze frontální metoda výuky, takže řada žáků se aktivně do výuky nezapojila. Vyučující dostatečně nekontrolovali provádění úkolů, zvláště pak chyběla zpětná informace při samostatné práci žáků. Vstupní motivace v hodinách měla vesměs dobrou úroveň, průběžná motivace byla opomíjena, takže žáci postupně přestali vyvíjet aktivitu. Některým žákům se v průběhu hodin dostalo slovního hodnocení za plnění dílčích úkolů. Celkové zhodnocení chybělo. Práce s chybou nebyla využívána. Verbální i neverbální komunikace učitelů vůči žákům byla velmi dobrá. Mluvní projev žáků se omezoval na velmi jednoduché, často pouze jednoslovné odpovědi. Jen jednou byla pro zlepšení interakce použita forma soutěže skupin, přičemž vyučující nezvládl projevy nežádoucího chování žáků.

Celkově bylo hodnoceno plánování a příprava sledovaných hodin vlastivědy jako dobrá až ještě vyhovující. Personální podmínky jako pouze dobré. Materiální podmínky jako ještě vyhovující. Psychohygienické podmínky, organizace a metody výuky byly hodnoceny jako dobré až ještě vyhovující. Motivace byla citelně slabým místem ve sledovaných hodinách. Interakce a komunikace byla na dobré úrovni. Celkově byla hodnocena výuka vlastivědy jako dobrá až ještě vyhovující.

Chemie

Chemii v osmém a devátém ročníku učí zkušená učitelka s požadovanou kvalifikací a odborností. Předmět je v souladu s učebním plánem dotován dvěma hodinami týdně. Hospitovány byly dvě hodiny. Obě probíhaly ve specializované učebně s průměrným materiálním vybavením. Předností jsou zde rozvody vody a bezprostřední návaznost na pomůckový kabinet. Jeho vybavení je dostatečné, některých typů nevyužívaného laboratorního skla je až nadbytek. Kabinet je třeba celkově funkčně přeorganizovat a uklidit.

Cíle obou zhlédnutých hodin byly jasně formulovány, obsahově byly v souladu s učebními osnovami. Hodiny měly racionální organizaci, vymezený čas byl účelně využit, např. i vhodným využíváním zpětného projektoru. Ačkoliv se v průběhu výuky vyskytly drobné metodické a didaktické nedostatky, nepřehlédnutelnou kvalitou byla motivace žáků jejich vlastním pokusnictvím a osobním prožitkem. Odbornost výuky se projevuje v logické výstavbě učiva a vevyvozování pojmů v souvislostech. Úroveň vědomostí a dovedností odpovídala běžnému standardu. Učební osnovy a laboratorní práce jsou plněny.

Sledované hodiny jsou vzhledem k zařazení aktivních forem učení hodnoceny jako velmi dobré.

Fyzika

Veškerou výuku fyziky ve škole zajišťuje jedna vyučující, která nemá pro předmět stanovenou odbornost. Hodinová dotace předmětu v jednotlivých třídách odpovídá učebnímu plánu deklarovaného vzdělávacího programu. Volitelné nebo nepovinné předměty určené k prohlubování fyzikálního učiva v nabídce školy dosud nejsou. Učitelka zpracovala časové tematické plány učiva pro všechny ročníky. Struktura těchto plánů i obsah probíraného učiva zaznamenaný v třídních knihách respektují osnovy předmětu. Příprava vyučující na zhlédnuté

hodiny byla na průměrné úrovni. Pro výuku je určena odborná učebna s přilehlým kabinetem, která slouží také výuce chemie. Zařízení učebny je na dobré úrovni. Je zde možnost použít zatemnění. Výzdoba třídy aktualizuje probírané učivo. Vybavení demonstračními pomůckami a soupravami pro žákovské frontální činnosti jsou různého stáří a kvality; výuku předmětu na průměrné úrovni však v podstatě umožňují. Nedostatečná je sbírka laboratorních vah. V lavicích není rozvod plynu ani rozvod bezpečného napětí, zavedena je pouze voda. K dispozici je zpětný projektor, využitý ve všech hospitovaných hodinách. Počítačová učebna školy není zatím k výuce předmětu běžně využívána. Kromě platných učebnic jsou žáci vybaveni matematicko-fyzikálními tabulkami. Moderní literatura k frontálnímu vyhledávání informací není v dostatečném množství žákům k dispozici. Ve všech zhlédnutých hodinách bylo vyučující pamatováno na dobré osvětlení i na vyvětrání třídy. Chybělo promyšlené členění jednotlivých hodin zaměřené na psychickou relaxaci žáků. Nízká je úroveň a důslednost kontroly žákovských poznámkových sešitů.

Hospitováno bylo celkem ve třech vyučovacích hodinách - a to v šesté, v osmé a v deváté třídě. Jedna hodina měla zcela jednotvárnou stavbu a její náplň tvořila pouze řada fyzikálních výpočtů. Selhávala motivace i zpětná vazba, mnozí žáci pouze opisovali výsledky z tabule. V závěrečné části takto pojaté hodiny byla z hlediska pestrosti vyučování zcela nevhodně zařazena další početní činnost, jakožto samostatná písemná práce určená pro získání klasifikačních podkladů. Další hodina byla založena především na řadě demonstračních pokusů. Žákům byly zadány problémové úkoly, pěkně bylo využito fyzikálních tabulek k samostatnému vyhledávání a následnému zobecňování informací. Zařazeny byly mezipředmětové vztahy, učivo se opíralo o znalosti žáků pozorované v každodenní praxi. Ve třetí z hospitovaných hodin učitelka funkčně využila připravené referáty žáků. Učivo bylo probíráno v úzké vazbě na znalosti chemie. Ve všech hodinách vládla příjemná atmosféra a žáci většinou dodržovali vžitá pravidla komunikace mezi nimi a vyučující. Hodiny byly hodnoceny v rozmezí od pouze vyhovující po velmi dobrou. Praktické činnosti žáků zařazuje vyučující do hodin laboratorních prací; jejich výběr je závislý na materiálním vybavení fyzikálního kabinetu a učebny. K dispozici je rovněž vybavení chemického kabinetu. Rozborem klasifikace byl zjištěn značný výskyt dostatečných a několika nedostatečných známek, svědčící o málo zvládnuté motivaci žáků k výuce předmětu.

Plánování a příprava výuky jsou na průměrné úrovni, stejně jako personální a materiální podmínky. Rovněž organizace a užití formy práce i psychohygienické podmínky výuky jsou celkově hodnoceny jako průměrné. V oblasti motivace žáků jsou nedostatky. Velmi dobrá se ve zhlédnutých hodinách jevila komunikace mezi vyučující a žáky. Celkově byla ve zhlédnuté výuce fyziky pozitivní a negativní v rovnováze.

Zeměpis, seminář a praktikum ze zeměpisu

V šestém, sedmém a v devátém ročníku je týdně vyučováno po dvou hodinách zeměpisu, v osmém ročníku jedna hodina. Volitelný předmět seminář a praktikum ze zeměpisu s dvouhodinovou týdenní dotací se vyučuje v osmé třídě. Hodinové dotace jsou v souladu se schváleným učebním plánem. Časové tematické plány jsou zpracovány velmi stručně, obsahují pouze základní tematické celky s hodinovými dotacemi a pro přehled postupného plnění učebních osnov jsou velmi málo využitelné. Bezprostřední příprava na hospitované hodiny zeměpisu byla dobrá, pomůcky na seminář a praktika ze zeměpisu nebyly včas připraveny (vyučující pro ně odešla do kabinetu v průběhu vyučovací hodiny).

Výuka zeměpisu je ve škole zajištěna učitelkou s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí s dlouholetou pedagogickou praxí. Předmět je vyučován v učebně přírodopisu a zeměpisu. Označení učebny za odbornou pracovnu je však vzhledem k jejímu vybavení

nadnesené. Vybavení učebními pomůckami odpovídá běžnému standardu. Používané učebnice v šestém až osmém ročníku jsou součástí ucelené řady, učebnice pro devátý ročník jsou z jiného vydavatelství. Zařazení výuky zeměpisu, semináře a praktika ze zeměpisu v rozvrhu hodin odpovídá pedagogickým a psychohygienickým zásadám. Při dvouhodinové výuce volitelného předmětu bylo pozorováno pozdní zařazení přestávky.

Ve třech hospitovaných hodinách zeměpisu převažovala frontální práce, zařazena byla také práce v odděleních, v jednom případě i skupinová práce. Žáci často pracovali s učebnicemi a atlasy, v jedné hodině byla vhodně využita audiovizuální technika. Pouze ojediněle bylo využíváno vlastních poznatků a zkušeností žáků. Ve dvou hodinách semináře a praktika ze zeměpisu naopak převažovalo vedení žáků k práci s textem, vyhledávání a zpracování informací. Zcela neúčelné bylo použití audiovizuální techniky v první hodině semináře. Ve většině hospitovaných hodin obou předmětů nebylo dostatečně provedeno závěrečné shrnutí učiva a systematizace nových poznatků.

V úvodu většiny hodin byla zařazena vstupní motivace. Průběžné motivační hodnocení práce žáků se ve větší míře objevilo pouze v poslední hospitované hodině, hodnocení práce žáků v závěru hodin nebylo zaznamenáno v žádné z hospitovaných hodin. Klasifikace v hodinách byla objektivní. Frekvence průběžné klasifikace v žákovských knížkách je u některých žáků šesté a sedmé třídy nižší.

Při práci v odděleních a skupinové práci byla žákům umožněna vzájemná komunikace. Překotné reakce a chování žáků při této činnosti však svědčí o málo zvládaných komunikačních dovednostech a návycích. Při diskusi v hodině semináře a praktika ze zeměpisu byl žákům vytvořen prostor pro vyjádření vlastního názoru. Zde naopak vlivem nízké aktivity žáků převažoval slovní projevy vyučující.

Plánování a příprava výuky zeměpisu a volitelného předmětu seminář a praktika ze zeměpisu je hodnocena jako dobrá. Personální podmínky jsou vynikající, materiální a psychohygienické podmínky jsou dobré. Organizace výuky, používané formy a metody práce, motivace a hodnocení žáků, interakce a komunikace jsou průměrné. Komunikace v hodinách měla citelné nedostatky. Celkově je výuka uvedených předmětů hodnocena jako průměrná.

Občanská výchova, dějepis

Personální podmínky jsou vynikající. Dějepis a občanskou výchovu zajišťují učitelky s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Pro výuku těchto předmětů nejsou zřízeny odborné pracovny. Ve škole se vyučuje jednu hodinu týdně nepovinný předmět společensko-vědní seminář. Časové tematické plány mají rozdílnou úroveň, kvalitně jsou zpracovány plány pro výuku dějepisů. K výuce občanské výchovy jsou žákům rozdávány učebnice (většinou vždy jedna učebnice pro dvojici žáků), které po hodině odevzdávají.

Hospitováno bylo ve dvou hodinách občanské výchovy a ve dvou hodinách dějepisů. Vyučovací jednotky občanské výchovy byly založeny na řízeném rozhovoru, skupinové činnosti a individuální práci. Žáci byli vedeni ke kontrole výkonů ostatních. Dominantní úlohu v hodinách měla vyučující. V hodinách dějepisů bylo zařazeno individuální zkoušení, frontální opakování a samostatné práce. Uplatnil se výklad i řízený rozhovor. Zápis učiva byl jedenkrát vytvářen za spoluúčasti žáků.

Funkčně byla využívána didaktická technika, názorný obrazový materiál a odborné publikace. Vyučující vhodně zařazovaly mezipředmětové vztahy, regionální prvky; žákům byla dána možnost uplatnit své názory. Zhodnocení a shrnutí učiva nebylo provedeno ve dvou hodinách, v jedné hodině chybělo jen shrnutí. Malá pozornost byla ve dvou hodinách věnována zpětné

vazbě a motivaci.

Hodiny občanské výchovy a jedna hodina dějepisu byly hodnoceny jako průměrné, jedna hodina dějepisu jako velmi dobrá.

Celkově je výuka ve sledovaných hodinách hodnocena jako průměrná.

Rodinná výchova

Předmět byl sledován ve třech hodinách. Vyučovala jej kvalifikovaná učitelka s dlouhodobou pedagogickou praxí a proškolením pro daný předmět. Prostředí výuky bylo klasické, pouze v jedné hodině seděli žáci v komunikativním kruhu. Výukové metody byly založeny převážně na monologu učitelky. V deváté třídě byl opakovaně zařazen obrázkový test, jehož námětem byla anatomie pohlavních orgánů. Několikrát se pracovalo s učebnicí. Obsah učiva se zaměřuje především na faktografii a důrazný apel k odpovědnému chování. Některá témata hodin se podle záznamů v třídních knihách od šestého ročníku přesně opakují, zejména témata z oblasti drogové prevence. Roční tematické plány učiva mají pouze formální význam. Filozofie a poslání předmětu jsou naplňovány jen částečně, výuka postrádá specifické didaktické formy, které by podmiňovaly komunikační vstřícnou atmosféru, podněcovaly otevřenost dětí a formovaly jejich osobnost.

Nejzdařilejší byla poslední hodina v sedmém ročníku, kde téma bylo pěkně navozeno, rozpracováno a především bohatě aktualizováno na podmínky v obci. I když se jednalo opět jen o klasické výukové metody, děti živě reagovaly a spolupracovaly. Společným nedostatkem všech hodin byl chybějící závěr a přesahování do přestávky.

Sledované hodiny jsou hodnoceny v pásmu průměrný až ještě vyhovující. Celkově hodnoceno stupněm ještě vyhovující.

Hudební výchova

V souladu s učebním plánem je vyučována hudební výchova v prvním až devátém ročníku vždy jednu hodinu v týdnu. Časové tematické plány učiva odpovídají učebním osnovám. Formu a způsob zpracování těchto plánů lze ve dvou případech hodnotit jako vynikající, ve dvou případech jako velmi dobrou a v jednom případě jako průměrnou. Aktuální příprava vyučujících na sledované hodiny byla hodnocena jako velmi dobrá. Personální podmínky pro předmět jsou vynikající. Všichni vyučující mají pedagogickou i odbornou způsobilost pro výuku hudební výchovy. Používají hlavně klávesové nástroje a rytmické bicí nástroje, někteří i strunné nástroje a zobcovou flétnu. Materiální podmínky v učebnách prvního stupně jsou na dobré až velmi dobré úrovni. Chybí zde tabule s notovou osnovou. Modernizaci si žádá reprodukční technika pro přehrávání hudebních záznamů, která je sice dosud funkční, ale její ovládání je již zastaralé a zdlouhavé. Pro výuku na druhém stupni je k dispozici velmi dobře vybavená učebna hudební výchovy. Všechny učebny, v nichž byla výuka hudební výchovy sledována, splňují psychohygienické podmínky pro výuku.

Hospitováno bylo celkem v pěti hodinách hudební výchovy a v jedné hodině nepovinného předmětu sborový zpěv. Struktura hodin odpovídala vždy výukovým cílům. Do zpěvních částí hodin byly vhodně začleňovány teoretické poznatky. Jednotlivé informace byly ve velmi dobré návaznosti žákům předkládány nebo je diskusní formou žáci samostatně objevovali. Funkčně byly využívány učebnice, zpěvníky a zpětným projektorem promítané notové záznamy písní i rytmických cvičení. Žáci byli schopni aplikovat získané poznatky přímo při vyučování. Motivace byla založena především na pozitivním přístupu žáků ke zpěvu a k dalším hudebním činnostem. K pozitivnímu chápání předmětu ze strany žáků přispívá též nepovinný předmět sborový zpěv a využití instrumentálních dovedností některých žáků v hodinách. Klasifikace a

hodnocení jsou průběžně prováděny se záměrem posilovat dobrý vztah k hudbě. Komunikace žáků s učiteli, založená na vzájemné důvěře, byla na velmi dobré úrovni. V hodinách se nevyskytovaly žádné výchovné problémy.

V nepovinném předmětu sborový zpěv se žáci s výrazným zájmem věnovali nácviku zpěvních dovedností.

Plánování a příprava výuky hudební výchovy byly velmi dobré. Personální podmínky byly vynikající. U materiálních podmínek, psychohygienických podmínek, forem a metod výuky převládala pozitiva, motivace a komunikace byly hodnoceny velmi dobře. Celkově je výuka hudební výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

Výtvarná výchova

Škola nemá v současné době učitele s odborností pro výtvarnou výchovu. Hospitovány byly tři hodiny u dvou nekvalifikovaných učitelek.

V pátém ročníku byl hlavním problémem obsah učiva. Tematický plán pouze eviduje výtvarné náměty, které se v několika případech shodovaly s náměty, které již byly realizovány v loňském roce. Vyučující nemá stanovené závazné učivo pro daný ročník, činnosti volí tak, aby žáky pouze zaujala. Vlastní průběh hodiny prokázal nedostatky v organizaci i v neodborném výtvarném vedení. Ztvárnění obrázku z pohádky bylo ve většině případů pojata pouze jako kolorovaná kresba podle předlohy, některé děti měly obrázek již předem obkreslen z knih. Výuka nerozvíjela výtvarné myšlení žáků a probouzení dětské kreativity. Výsledkem byl pouze výkres.

Výuka v sedmém ročníku má složité podmínky především proto, že je zde malý časový prostor - týdně se vyučuje pouze jedna hodina. Příprava pomůcek a zahájení práce při sledované hodině spotřebovaly mnoho času, zklidnění a koncentrace žáků pak velké úsilí vyučující. O to více je třeba hodnotit snahu učitelky o naplnění námětu, který byl postaven na citovém a hudebním prožitku. Postupně se podařilo vytvořit uvolněný kontakt se žáky a na krátkou dobu i příjemnou atmosféru. Cíl hodiny byl relativně splněn, i když za cenu časového stresu a sníženého prožitku dětí. Podle tematického plánu lze usuzovat o přemýšlivém přístupu k výuce i o snaze a hledání formativních metod. Obě vyučující postrádají v oblasti výtvarné výchovy motivaci a příležitost k systematickému sebevzdělávání.

Sledovaná výuka je hodnocena jako nevyhovující až dobrá, v souhrnu jako ještě vyhovující.

Praktické činnosti a volitelné předměty z oblasti polytechnické výchovy

Hodinová dotace předmětu praktické činnosti ve všech ročnících odpovídá učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Výuka předmětu na prvním stupni je ve čtyřech třídách zajištěna vyučujícími s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí, v jedné třídě vyučuje praktickým činnostem učitel s pedagogickou způsobilostí pro druhý stupeň, bez odbornosti stanovené pro tento předmět. Na druhém stupni je výuka předmětu v každé třídě dělena do dvou skupin (skupina hochů a skupina dívek). Každé skupině je přidělena jednohodinová týdenní dotace. Toto dělení je zavedeno v kombinaci s výukou tělesné výchovy a jeví se jako účelné. V šesté, sedmé a deváté třídě jsou do výuky zařazena témata z oboru pěstičství, v osmé třídě pak ještě téma příprava pokrmů. Na druhém stupni vyučují předmětu celkem čtyři vyučující. Odborná způsobilost pro předmět u těchto vyučujících chybí, pouze jedna z nich (absolventka Vysoké školy zemědělské) má dostatečnou odbornost pro výuku daného tématu. Nabídka školy z oblasti polytechnických předmětů je doplněna o volitelné předměty domácnost (pro skupinu žáků deváté třídy) a technické činnosti (pro jednu skupinu ze sedmé a další skupinu z deváté třídy). Vyučující nemají pro tyto předměty příslušnou odbornou

způsobilost. Učitel technických činností má však vhodné střední technické vzdělání. Další nabídku školy v oblasti doplňují volitelný a nepovinný předmět informatika, popsané na jiném místě této zprávy. Učivo plánují vyučující v souladu s osnovami předmětu.

Z materiálního hlediska jsou podmínky pro výuku technických činností na velmi dobré úrovni. K dispozici je dobře zařízená a vybavená školní dílna s přílehlou přípravnou. Zanedbané je zde prostředí umývárny. Pro výuku předmětů příprava pokrmů a domácnost je ve škole pěkně zařízená pracovna - prostorná cvičná kuchyně. Podmínky pro výuku pěstitelství jsou průměrné. K dispozici je upravený pozemek a sklad ručního nářadí. Přílehlý skleník není v současnosti vytápěn, vyžaduje některé opravy a podle sdělení vyučujících není několik let využíván. Žáci měli kvalitní učebnice a vedli si sešity, často s příliš podrobnými zápisy.

Hospitováno bylo celkem v pěti hodinách. Námětem všech zhlédnutých hodin pěstitelství bylo teoretické učivo - zpracování půdy, vlastnosti půdy, půdní reakce. Kromě toho v době inspekce jedna z vyučujících zařadila do výuky exkurzi do soukromého arboreta. Vyučující byly na hodiny teoreticky dobře připraveny. Kvalita metodického vedení hodin byla však rozdílná. V jedné hodině byla zařazena frontální samostatná práce, připravené kopírované pracovní texty a vazba učiva na jeho využití v praxi. V dalších hodinách byl zařazen pouze demonstrační pokus, výklad pomocí řízeného rozhovoru a zápis do sešitů. Pravidla komunikace žáci vesměs dodržovali. Klasifikace nebyla pozorována. Námět pro sedmou třídu - stanovení pH půdy - zjevně předchází znalostem žáků z chemie. Motivace žáků se lišila podle osobnosti vyučujících. Obecně však ve všech zhlédnutých hodinách pěstitelství v tomto zimním období převládalo teoretické a pro žáky ne příliš motivující učivo.

Převážně činnostně byla pojata velmi dobře vedená hodina technických činností. Vyučující postupoval metodicky od ukázky výrobku přes čtení výkresu až po stanovení pracovního postupu. Nezapomněl zdůraznit pravidla bezpečnosti a hygieny, v průběhu hodin žákům dopomáhal. Žáci byli velmi dobře motivováni, pracovali s úsilím a zaujetím.

Plánování a příprava výuky v technických činnostech se jeví jako velmi dobré, ve zhlédnuté výuce pěstitelství jsou negativa a pozitiva přípravy v rovnováze. Motivace je celkově hodnocena jako průměrná, stejně jako úroveň organizace a forem výuky. Personální podmínky jsou dobré, materiální podmínky pro technické činnosti a přípravu pokrmů jsou velmi dobré, pro pěstitelství průměrné. Na velmi dobré úrovni byla komunikace mezi vyučujícími a žáky. Celkově je zhlédnutá výuka praktických a technických činností hodnocena jako průměrná.

Tělesná výchova

Ve všech třídách je tělesná výchova vyučována v rozsahu daném učebním plánem schváleného vzdělávacího programu. V prvním až čtvrtém ročníku je prováděna výuka koedukovaně. V pátém až devátém ročníku mají chlapci a dívky tělesnou výchovu odděleně. Každý vyučující má zpracovaný svůj časový tematický plán. Tyto plány mají vesměs průměrnou úroveň. Příprava vyučujících byla v sedmi případech vynikající, ve zbylých případech pouze vyhovující. Tělesnou výchovu vyučuje celkem osm vyučujících. Z toho na prvním stupni mají úplnou pedagogickou i odbornou způsobilost tři vyučující, jeden vyučující má pedagogickou a odbornou způsobilost k výuce tělesné výchovy na druhém stupni. Na druhém stupni vyučují předmětu celkem tři vyučující, kteří mají pouze pedagogickou způsobilost, odbornost pro předmět nikoliv. Pro výuku má škola k dispozici tělocvičnu menších rozměrů se základním vybavením. V letním období lze využívat sportovní areál místní tělovýchovné organizace v blízkosti školy a asfaltovou plochu u školy. Psychohygienické podmínky v tělocvičně jsou průměrné, ačkoliv její prašnost a možnosti větrání nejsou zcela vyhovující. Technické řešení větrání je zastaralé, řádný úklid není vyřešen. Uspořádanost nářadí, pomůcek a míčů v kabinetu

tělesné výchovy není na dobré úrovni.

Hospitováno bylo v sedmi hodinách tělesné výchovy a v jedné hodině sportovních her. Ve čtyřech hodinách zhlédnutých na prvním stupni byly vyučujícími respektovány psychohygienické zásady. V další hodině však tyto zásady nebyly dodrženy a organizace hodiny byla pouze živelná, cíl hodiny nebyl stanoven. Na druhém stupni byly psychohygienické zásady dodržovány, cíle splněny. Slabinou byl způsob provádění pořadových cvičení a dodržování odborné terminologie. Při sledovaných hodinách se vyučující snažili zadávat úkoly přiměřeně vzhledem ke schopnostem žáků. K motivaci žáků byly využívány soutěživé a herní formy, při nichž žáci projevovali aktivní přístup ke cvičení. Hodnocení probíhalo pouze formou pozitivní slovní pochvaly. Klasifikace je prováděna průběžně, avšak s malou četností.

Zhlédnuta byla velmi dobře vedená hodina nepovinného předmětu sportovní hry, kterého se však zúčastnilo pouze osm žáků.

Plánování a příprava výuky tělesné výchovy byly velmi dobré. U personálních podmínek, psychohygienických podmínek a materiálních podmínek byla pozitiva a negativa v rovnováze. Organizace, metody a formy, motivace a komunikace byly hodnoceny velmi dobře. Celkově byla tělesná výchova hodnocena velmi dobře.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě přímého pozorování výuky, rozboru žákovské a třídní dokumentace a dalších zjištění je kvalita vzdělávání hodnocena celkově jako průměrná, s negativy a pozitivy v rovnováze.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Písemně zpracovaná koncepce školy nebyla při inspekci předložena. Ředitel školy obecně formuloval dlouhodobé koncepční záměry jako snahu o dobrou výchovně-vzdělávací činnost školy podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Konkrétní kroky vedoucí k naplnění této vize nebyly pro jednotlivé oblasti činnosti školy upřesněny. Z oblasti dlouhodobého plánování má ředitel školy písemně zpracován pouze neúplný výhled personálního obsazení a zabezpečení výuky na druhém stupni do roku 2005.

Roční plán má charakter stručného, chronologicky uspořádaného výčtu akcí pořádaných školou, nebo kterých se škola účastní, bez uvedení osobní odpovědnosti za splnění jednotlivých úkolů. Z hlediska dalšího směřování a posunu školy ve vývoji je roční plán zcela nefunkční. Navazující měsíční plány jsou konkrétnější, praxí ověřené a funkční.

Výuka probíhá ve všech ročnících podle učebního plánu Základní škola čj. 16 847/96-2. Návrhy hodinových dotací předmětů zpracované vyučujícími na druhém stupni zatím nebyly vedením školy zapracovány do konkrétních učebních plánů pro jednotlivé třídy s ohledem na celou dobu školní docházky, což je v rozporu se Souborem pedagogicko-organizačních informací pro základní školy, střední školy, vyšší odborné školy a školská zařízení na školní rok 1999/2000 čj. 14 218/99-20. V dotaznících vyjádřili někteří rodiče připomínky k učebním plánům (např. chybějící možnost volby výuky cizího jazyka v některých ročnících), s dalšími nabídkami vzdělávacího programu (nepovinné předměty a zájmové útvary) byli převážně

spokojeni.

Pro vlastní výchovně-vzdělávací činnost mají učitelé zpracovány časové tematické plány učiva. Některé z nich mají pouze formální charakter, jsou příliš stručné (pouze nadpisy základních tematických celků s uvedeným počtem hodin) a nejsou zpracovány v perspektivě celé školní docházky na druhém stupni.

Práce výchovné poradkyně se řídí písemně zpracovaným plánem práce na minulý školní rok, který komplexně postihuje problematiku výchovného poradenství.

System plánování (dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé plány) není účelně vytvořen a komplexně propojen. Učební plán je plněn. Chybí však jeho rozpracování pro jednotlivé třídy z hlediska školní docházky na druhém stupni, což neumožňuje učitelům efektivní rozvržení učiva do jednotlivých ročníků. V oblasti plánování jsou citelně slabá místa.

Organizování

Škola má zřetelnou organizační strukturu, která se opírá především o dokument Organizační řád ZŠ Lužná, vydaný ředitelem k 1. lednu 1993. Je zde definováno tzv. širší vedení školy, tvořené kromě ředitele a zástupce ještě školníkem, vedoucí školní jídelny a předsedou odborové organizace. Širší vedení se schází dle aktuální potřeby (předložen byl pouze zápis z jednání ze dne 13. května 1998). Dalšími orgány školy jsou pedagogická rada, výchovné poradenství, metodické sdružení pro první stupeň, předmětová komise pro přírodovědné předměty, předmětová komise pro společenskovední předměty. V ekonomickém úseku pracuje účetní a pokladní, mzdová agenda je zpracovávána smluvně. Ve školní jídelně je stanovena vedoucí školní jídelny. Organizační řád ZŠ Lužná nebyl v posledních letech aktualizován, ani prokazatelně projednán s pracovníky školy a v současnosti již nevystihuje změny v kompetencích pracovníků. Rozdělení kontrolní činnosti mezi ředitele a zástupce neodpovídá popisu. Rozdělení kompetencí ve vedení školy neodpovídá rozdělení pravomocí. Pravomoc k navrhování nadtarifních složek platů na nižší stupně vedení ředitel nedeleguje. Metodické orgány se nepodílejí na hodnocení pracovníků.

Dokument Organizace ZŠ Lužná ve škol. roce 1999/2000 zveřejňuje rozdělení funkcí ve škole. Jako další pomocné organizační dokumenty slouží řediteli Organizace dozorů, Organizace civilní obrany, Časový režim na ZŠ Lužná, řady odborných pracoven. Složka Organizace školního roku upřesňuje termíny prázdnin, akcí, zájezdů, soutěží a pod. a obsahuje řadu důležitých pokynů. Řady odborných pracoven jsou zpracovány. Zcela chybí řád školní družiny. Jakožto řád školy byl předložen tzv. Vnitřní řád školy pro žáky. Zde není stanovena doba, na kterou uvolňuje žáka z vyučování třídní učitel nebo ředitel školy. Dokument nebyl vydán se souhlasem pedagogické rady a nebyl doplněn o zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy. V průběhu inspekce byl pracovníkům ČŠI předán dokument Organizace pracovního režimu ZŠ v Lužné, který obsahuje povinnosti učitelů, třídních učitelů a vychovatelek. Dokument není opatřen datem vzniku, podpisem ředitele a nebyl prokazatelně projednán. Obecné povinnosti pracovníků školy jsou zveřejněny ve sborovně v dokumentu Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení, č.j. MŠMT ČR 16 969/96-42. Povinnosti některých pracovníků vyplývají z tzv. pracovních náplní, které jsou součástí pracovních smluv.

Informace uvnitř školy jsou předávány v denním styku pracovníků, pomocí nástěnek, na poradách. Ve sborovně jsou pravidelně zveřejňovány měsíční plány. V přenosu informací se však vyskytují i nedostatky. Rozhovory s vyučujícími bylo zjištěno, že někteří vyučující neznají konkrétní obsah úprav vzdělávacího programu Základní škola, vydaných MŠMT ČR dne 25. srpna 1998, pod č.j. 25 018/98-22.

Organizace vyučování odpovídá učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Objevují se však dílčí nedostatky - zkrácená délka přestávky mezi pátou a šestou vyučovací hodinou, nevhodná skladba rozvrhu hodin pátého ročníku (středa - druhou a třetí vyučovací hodinu, v době nejlepší pozornosti a koncentrace žáků je zařazena výtvarná výchova, čtvrtou a pátou hodinu, v době narůstající únavy žáků je zařazena matematika a český jazyk, pátek - jsou zařazeny pouze naukové předměty matematika a český jazyk, a to po dvou hodinách). Nevhodně je organizována pracovní doba v jednom dni u jedné vyučující, která vždy ve středu vyučuje osm vyučovacích hodin bez přestávky na oběd. Na oběd chodí tato vyučující o přestávce mezi šestou a sedmou vyučovací hodinou. Při tom bylo inspekcí zjištěno zkrácení jedné vyučovací jednotky. Optimální není využití odbornosti dvou vyučujících (matematika a tělesná výchova).

Rozhodnutí vydávaná ředitelem mají předepsané náležitosti. Nedostatek byl zjištěn v organizaci opravných zkoušek. Ve školním roce 1997/1998 konal žák v devátém ročníku v jednom dni (27. srpna 1998) dvě opravné zkoušky.

Informace pro rodiče jsou poskytovány pomocí žákovských knížek a na třídních schůzkách. Rodiče si také mohou domluvit rozhovor s kterýmkoliv pedagogickým pracovníkem.

Škola se snaží prezentovat na veřejnosti. Žáci se zúčastňují řady sportovních a předmětových soutěží, vystavují své výrobky a výtvarné práce v obci i v rámci okresu. Škola organizuje Dětský den, Olympijský den a další akce, občas přispívá do regionálního tisku, pokouší se založit vlastní časopis. Na veřejnosti vystupuje dětský sbor a orchestr. Výroční zpráva má dobrou úroveň a poskytuje dostatek informací.

Organizační struktura školy je zřetelná a v podstatě umožňuje řízení školy. Rozdělení kompetencí a pravomocí není ve všech oblastech zřetelné. V organizaci výuky se projevuje řada dílčích nedostatků i některá porušení obecně platných právních předpisů. Oblast organizování vykazuje výrazné nedostatky.

Vedení a motivování pracovníků

V oblasti vedení a motivování pracovníků nemá ředitel zřetelný a ujasněný styl řízení. Při operativním řízení využívá schůzek tzv. širšího vedení školy, pracovních porad a pedagogické rady. Operativní řízení je funkční a umožňuje činnost školy. Značné rezervy v řízení má však škola ve využití výstupů kontrolní činnosti. Kontrolní, zejména hospitační činnost se málo uplatňuje v motivaci pedagogických pracovníků k zavádění moderních a činnostních forem učení do práce v hodinách. Chybí zpětná vazba i systém následných hospitací. V některých případech nejsou po kontrolních hospitacích prováděny pohospitační pohovory, vyučují tak nejsou vedeni k odstranění zjištěných nedostatků a k systematickému zlepšování své práce.

Kritéria pro přidělování nadtarifních složek platů jsou vypracována a zveřejněna. Přidělené nenárokové složky platů jsou diferencovány. Mimořádné odměny jsou vypláceny za konkrétní úkoly nad rámec běžné povinnosti pracovníků. Cyklické hodnocení pracovníků v návaznosti na kontrolní činnost však zavedeno není. Metodické orgány příležitostně plní funkci pedagogické osvěty, sjednocují řady učebnic a pod. Na hodnocení pedagogických pracovníků se však nepodílejí.

Podle možností poskytuje škola prostor pro využívání dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Nejčastěji se vyučující zúčastňují vzdělávacích akcí Střediska informatiky a služeb v Rakovníku. Příležitostně jsou využívány i nabídky Pedagogického centra v Praze. Jedna vyučující dálkově studuje dramatickou výchovu na DAMU a soukromě angličtinu, kterou nyní ve škole vyučuje. Účinnost těchto aktivit vzhledem k pozorované výuce je však celkově nízká

a individuálně závisí na osobnosti a přístupu jednotlivých vyučujících k transformaci vyučovacího procesu.

Pomoc začínajícím učitelům je zajištěna. Dva tito vyučující mají stanoveny tzv. uvádějí učitele. Systematické plány uvádění nebyly předloženy. Zatímco v jednom případě lze konstatovat rychlý odborný a pedagogický růst vyučující, ve druhém případě je (přes značnou pozornost ze strany vedení školy) efekt uvádění na nízké úrovni.

Vedení a motivování pracovníků chybí návaznost na kontrolní systém vedení školy. Pracovníci mají možnost zúčastňovat se vzdělávacích aktivit. Celkově je však přístup k zavádění moderních forem práce do výuky ponechán na iniciativě pedagogických pracovníků. V oblasti se vyskytují citelně slabá místa.

Kontrolní mechanismy

Jednoznačně nevymezené kompetence vedoucích pracovníků se promítají do nedokonalého systému kontrolní činnosti. Oba vedoucí pracovníci mají písemně zpracovány pouze vlastní plány hospitací, pravidelně jsou sledovány třídní knihy a některá další dokumentace učitelů. Kontroly z oblasti dodržování pracovního a školního řádu, žákovské dokumentace, předmětových komisí, výchovného poradenství a dalších oblastí jsou spíše nahodilé a vycházejí pouze z aktuálních potřeb. V zápisech z pedagogických a provozních porad se téma kontrol neobjevuje, obecné závěry a analýzy chybějí.

Frekvence hospitací je podle zápisů v třídních knihách spíše nízká. Ředitel školy letos uskutečnil dvanáct hospitací, v loňském roce sedm, zástupkyně ředitele vykonala letos devět hospitací, v minulém školním roce žádnou. Pozitivní výjimkou je kontrola a metodická pomoc dvěma začínajícím učitelům; v jejich hodinách je počet hospitací vyšší, vzhledem ke specifickému problému ve čtvrtém ročníku se ředitel školy v této oblasti výrazně angažuje. Záznamy z hospitací jsou vedeny na formulářích, soustřeďují se především na popis průběhu hodin nebo organizační jevy. Zpravidla postrádají závěrečnou analýzu a zhodnocení, včetně návrhu opatření. Rozbory hodin zhlédnutých společně s pracovníky inspekčního týmu provedené vedením školy tuto skutečnost potvrzují. Řada administrativních nedostatků v třídních knihách či třídních výkazech (nesprávným způsobem prováděné opravy záznamů, chybějící podpisy, nekonkrétní zápisy obsahu učiva) svědčí o nižší účinnosti kontroly této dokumentace.

Rezervy jsou také v oblasti sebehodnocení; nástrojů na vlastní sebezpoznávání kvality výchovně-vzdělávací práce i vlastního řízení školy je velmi málo. Názory žáků, rodičů, učitelů a dalších pracovníků nejsou systematicky zjišťovány. Žákovská samospráva je pouze formální útvar, s kterým není koncepčně pracováno. Ankety nebo dotazníky pro získávání potřebných podnětů nejsou využívány. Kontrolní testy na zjišťování a celkové porovnávání znalostí žáků vedení školy zavedeny nemá, využívají se pouze výsledky kontrolních prací učitelů z matematiky a českého jazyka. Testování žáků firmou Kalibro bylo v minulých letech využito, finanční možnosti školy ale nedovolují jeho cyklické opakování. Hlavními evaluačními nástroji jsou klasifikace a příležitostná zjištění.

Ředitel nemá vytvořen účinný systém kontroly, výsledky dílčích zjištění nejsou globálně analyzovány a dostatečně využívány v další práci školy. Prostor pro kompetence a participaci pracovníků je malý. S výjimkou začínajících učitelů jsou hospitace u většiny učitelů spíše formální a bez konkrétních závěrů, kontrola a sebekontrola jen velmi málo ovlivňují kvalitu školy a její vnitřní transformaci. V kontrolním systému byly zjištěny výrazné nedostatky.

Hodnocení kvality řízení

Ve všech sledovaných oblastech řízení se vyskytují nedostatky. Nižší účinnost řízení je důsledkem nedostatečné provázanosti kontrolního systému, plánování a motivování pracovníků i nedostatků v organizaci. Učitelé jsou málo motivováni k progresivním učebním metodám, účinnému plnění výukových cílů a partnerským vztahům se žáky.

V řízení školy převažují negativa.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Další nabídka školy

V další nabídce školy je řada zájmových kroužků (školní sportovní klub, dramatický kroužek, malování na hedvábí, country tance, dívčí práce, pohybové hry, střelecký kroužek).

Školní družina

Součástí školy je školní družina. Má jedno oddělení, v němž je zapsáno 25 žáků (jeden žák je ke dni 3. ledna 2000 odhlášen). Rozsah denního provozu je od 6:45 do 8:00 hodin a od 11:40 do 15:00 hodin. Výchovně vzdělávací činnost zajišťuje zkušená kvalifikovaná vychovatelka, která pracuje na snížený úvazek.

Školní družina má pro vlastní činnost k dispozici dvě herny, v nichž jsou vytvořeny velmi dobré podmínky pro pobyt žáků a jejich aktivity. Materiální vybavení je na průměrné úrovni, využívá se audiovizuální technika.

Celoroční plán výchovně vzdělávací práce zpracován není, činnost družiny vychází z týdenní skladby zaměstnání, je zaměřena především na pobyt dětí venku.

Je veden přehled výchovně vzdělávací práce a docházkový sešit. Není vydán vnitřní řád družiny.

Podmínky pro výchovně vzdělávací činnost školní družiny jsou dobré.

Výchovné poradenství

Funkcí výchovné poradkyně je pověřena zkušená vyučující, která absolvovala studium výchovného poradenství. Má o dvě hodiny snížen pracovní úvazek, ale zároveň je třídní učitelkou v deváté třídě. Výchovná poradkyně má k dispozici kabinet, konzultační hodiny nejsou stanoveny. Rodiče a žáci mohou po dohodě přijít za výchovnou poradkyní, naléhavé případy jsou řešeny ihned.

Z předloženého plánu a z rozhovoru s výchovnou poradkyní vyplývá, že její činnost je zaměřena na úkoly v oblasti péče o žáky se specifickými poruchami učení a chování a na pomoc žákům v jejich profesionální orientaci. Doklady, které pojednávají o diagnostikovaných žácích, má k dispozici třídní učitel, ředitel školy a výchovná poradkyně.

Škola vykazuje 32 žáků se specifickými poruchami učení a 4 žáky integrované. Jen u dvou integrovaných žáků byly předloženy individuální vzdělávací plány.

Jako nepovinný předmět je zavedena Náprava „dysporuch“ pro žáky prvního až pátého ročníku a pro žáky šestého až devátého ročníku; výuka probíhá jedenkrát v týdnu a je dotována jednou hodinou. Doklad o absolvování příslušného kurzu předložila pouze jedna vyučující. V průběhu hospitační činnosti ČŠI byl zjištěno, že během vyučovacího procesu není věnována dostatečná

péče žákům s vývojovými poruchami učení (především na druhém stupni).

Výchovné poradenství je zodpovědně zajišťováno v oblasti profesní orientace žáků. Rezervy se objevují v zajišťování individuální péče žákům s vývojovými poruchami učení v průběhu vyučovacího procesu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace dle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Dokumenty zpracované vedením školy: Plán práce ve školním roce 1999/2000, měsíční plány, výhled personálního obsazení a zabezpečení výuky na 2. stupni do roku 2005
- Organizační řád ZŠ Lužná, vydaný ředitelem k 1. lednu 1993
- Další pomocné dokumenty ředitele z oblasti řízení školy
- Časové tematické plány učiva
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/1999
- Žákovské knížky, notýsky
- Sešity a písemné práce žáků
- Hospitační záznamy
- Dotazníky pro rodiče žáků
- Podkladová inspekční dokumentace, dotazník pro ředitele školy před inspekci
- Inspekční zpráva č.j. O-02-06/9798-375 Ke, ze dne 3. října 1997 a č.j. O-02-06/9697-134K, ze dne 18. dubna 1997

ZÁVĚR

Škola pracuje v průměrných materiálních a prostorových podmínkách, pedagogický sbor je stabilizovaný, většina učitelů má dlouhou pedagogickou praxi, převážně na zdejší škole. Pro některé předměty chybí potřebná odbornost. Prioritním záměrem ředitele je snaha změnit věkovou a odbornou strukturu pedagogického sboru. V podmínkách úplné venkovské školy je naplnění tohoto koncepčního záměru velmi obtížné.

V porovnání s předcházející inspekci nastal pokrok ve vybavení počítačové učebny, která je však dosud využívána převážně jen pro výuku informatiky. Pozitivně je hodnocena nabídka školy v oblasti zájmové činnosti.

Výchovně vzdělávací práce je u většiny vyučujících založena na klasickém pojetí, to znamená předávání velkého množství informací s pasivní účastí žáka. Pouze v několika případech byla zjištěna snaha o transformaci učebních metod a přístupů k žákům.

Největší rezervy má škola v oblasti formativního působení na žáky. Vztah učitel - žák je u většiny učitelů spíše autoritativní, škola systematicky neusiluje o vytváření partnerských vztahů.

Závažným negativním zjištěním je celková úroveň řídicí práce. Chybí jasné vymezení kompetencí, plánovací a kontrolní systém nejsou ucelené, vedení lidí má prokazatelné rezervy.

Z hlediska efektivity využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu byly zjištěny rezervy ve využívání odborné pracovní výpočetní techniky.

Neplnění učebních osnov a učebních plánů nebylo zjištěno.

Kvalita výchovně vzdělávací práce byla hodnocena v rozpětí od velmi dobré po ještě vyhovující, v souhrnu je zhodnocena stupněm průměrný. V řízení školy převažují negativa.

Škola je v souhrnu posuzovaných oblastí hodnocena stupněm ještě vyhovující.

Doporučení řediteli školy:

- Provést kvalitní analýzu stavu ve všech oblastech práce školy a vypracovat ve spolupráci se všemi partnery ředitele koncepci rozvoje školy
- Zkvalitnit práci poradních orgánů
- Zřetelně rozdělit kompetence v oblasti řídicí a kontrolní činnosti
- Zavést cyklické hodnocení pracovníků a motivovat je k modernizaci vyučovacích metod
- Formovat žakovský parlament jako skutečný poradní orgán ředitele školy
- Učební plány jednotlivých tříd druhého stupně zpracovat pro celý vzdělávací cyklus a v návaznosti na ně upravit časové tematické plány učiva, funkčnost časových plánů kontrolovat
- Zvážit možnost zařadit do výuky praktických činností v zimním období širší řadu témat
- Účelně využít odbornosti jednotlivých vyučujících
- Řešit nedostatky v materiálních podmínkách školy

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr Jiroš	Petr Jiroš v.r.
Členové týmu	Mgr. Miroslava Březinová	M. Březinová v.r.
	Mgr. Eva Kindlová	Eva Kindlová v.r.
	PaedDr. Václav Skála	V. Skála v.r.
	Mgr. Viktor Keller	Viktor Keller v.r.

V Berouně dne 18. února 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. 2. 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Václav Vildman	Vildman v.r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Obec Lužná	27. března 2000	022 99/00-5080

Školský úřad Rakovník	27. března 2000	022 100/00-5080
-----------------------	-----------------	-----------------

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Nebyly podány.